

26. Objectes estranys al jardí

Edat

de 4 a 7 anys

Durada

de 30 a 60 minuts

Grup

de 20 a 30 participants

Materials

conjunt de 8 residus: llauna de refresc, paper d'alumini, bossa de patates, cartutx usat, ampolla d'aigua, paper de llibreta, bric de suc de fruita, pell de plàtan; 4 bosses de brossa, 3 recipients per a recollida selectiva

Espai

exterior

Matèries

ciències naturals i socials

Conceptes clau

deixalles, recollida selectiva, neteja-higiene, lleure, comportaments, implicació personal, hàbits, reduir, reutilitzar i reciclar

Altres conceptes

bosc, ús lúdic del bosc, degradació d'hàbitats, espais naturals

Procediments i valors

observació, atenció, classificació, localització, orientació, generalització, imitació, treball en grup, actuació, apreciació; esperit crític, responsabilitat

Objectius

L'activitat pretén ajudar a:

- valorar l'entorn natural com a recurs que és necessari conservar
- fer evident la presència de deixalles al bosc i reflexionar sobre la dificultat de recollir-les i la conveniència de no llençar-les
- modelar l'acció de recollir escombraries que es troben en el bosc
- modelar l'acció de dipositar selectivament els residus.

Activitat

Els participants, per grups, escampen unes «deixalles pel bosc». Després hauran de trobar i recollir les que han llençat els altres grups, classificar-les i abocar-les al contenidor corresponent.

Informació

Cada dia és més freqüent la imatge d'un bosc ple de deixalles. Hi ha molta gent que n'hi abandona impunement, sense cap consideració envers els éssers vius que hi habiten i que poden resultar seriosament perjudicats per aquestes escombraries que sovint són tòxiques si les ingereixen confonent-les amb menjar; també els poden produir talls o empresonar les seves potes. A més a més, **les deixalles poden contaminar, provocar incendis, i sempre malmeten la bellesa natural de l'entorn.**

Qualsevol de nosaltres pot ser el responsable d'algunes restes abandonades al bosc, gairebé sense adonar-se'n: pot ser que haguem «oblidat» l'ampolla d'aigua buida que hem deixat a terra mentre jugàvem, o que ens «caigui» a terra la bola de paper que hem fet amb l'embolcall de l'entrepà... Tots aquests residus no poden ser assimilats amb facilitat per la natura i per tant romanen al bosc embrutant-lo. Allí no hi ha escombraries que s'encarreguin de recollir el que nosaltres llencem. A més a més, algunes deixalles van a parar a llocs gairebé inaccessibles.

Suposem que es puguin arribar a recollir. Haurem resolt un problema, però en queda un altre de comú amb els residus que es generen en qualsevol indret: **què en fem, de la brossa?** No és possible fer-la desaparèixer així com així: **cal dipositar-la en un lloc on no molesti o bé cremar-la.** Cada dia es generen més deixalles. Es calcula que en una ciutat com Barcelona, un ciutadà produeix més d'un quilo de deixalles al dia. Representa un volum tan enorme que ja no sabem on posar-les.

L'única cosa raonable de veritat és reduir la quantitat de deixalles. I els residus que no puguem evitar hem de mirar de recuperar-los al màxim, reutilitzar les coses i reciclar els materials sempre que sigui possible. Amb aquesta finalitat és necessari **separar i classificar** convenientment els residus. Aquesta tasca no és un complex mecanisme tècnic, és un *hàbit* que hem d'adquirir tots els individus, **és una fórmula que requereix un mínim d'informació** (com i per què separar), **uns mitjans tècnics** (on col·locar els residus classificats) i **una dosi important de compromís personal** (voler fer-ho).

Desenvolupament pas a pas

Preparació

- 1.** Prepareu un conjunt de **vuit deixalles que es poden trobar habitualment en un bosc** (podeu utilitzar objectes reals netejant-los convenientment o bé fabricar-les amb pasta de paper):
 - llauna de refresc
 - bola de paper d'alumini
 - ampolla d'aigua de plàstic
 - bossa de patates fregides buida
 - cartutx d'escopeta buit
 - paper de llibreta escolar (amb algun dibuix infantil)
 - bric de suc de fruita
 - pell de plàtan o de taronja
- 2.** Feu un **senyal** en aquestes deixalles per fer-les clarament identificables (una marca de color pintada, una cinta lligada, etc.).
- 3.** Prepareu **quatre bosses per a la brossa.**
- 4.** Poseu a punt **tres cubells de brossa** (o altres recipients grans). Un serà per al **paper**, un altre per a **matèria orgànica** i el tercer per a **llaunes, plàstic i bric**. Identifiqueu cada cubell amb els tipus de contenidors de recollida selectiva de deixalles que siguin habituals a l'àrea on viviu: podeu enganxar a cada cubell un dibuix que reproduïxi el model real amb el mateix color i forma.
- 5.** En un bosc o en un altre àmbit natural **localitzeu dos camins curts** que convergeixin en el mateix punt; també poden ser dos fragments d'un mateix camí. Procureu assegurar-vos que no es tracta d'una zona marginal on habitualment s'hi trobin deixalles perilloses.

Desenvolupament de l'activitat

- 1.** Dividiu el grup en dos subgrups i repartiu a cada un la meitat de les deixalles.
- 2.** Situeu **cada grup en un extrem del camí**, de manera que durant el recorregut els dos grups es puguin trobar en el centre del circuit.
- 3.** Mentre fan el recorregut, acompanyats per un dels directors del joc, es convertiran en **«repartidors de deixalles»**: les hauran **d'anar escampant per les vores del camí** respectant aquestes normes:
 - es poden col·locar a la dreta i a l'esquerra del camí, endinsant-se cap al bosc (un màxim de 8 passes de les seves)
 - les deixalles no es poden enterrar ni cobrir amb fulles
 - l'amagatall de cada residu s'ha de decidir per majoria.
- 4.** Escampades les deixalles, quan arriben al punt d'intersecció canvien de funció i tots passen a ser **«buscadors de deixalles»**. Han de recórrer el camí que ha fet l'altre grup mirant de trobar els residus que ha escampat.
- 5.** Cada grup portarà **dues bosses per poder recollir també altres residus que vagin trobant i que, tot i no formar part del joc, s'han de recollir igualment**.
- 6.** Quan acaben de buscar, els dos equips **tornen al punt de partida** amb tot el que han recollit.
- 7.** Tothom s'asseu per **comentar conjuntament com ha anat l'activitat reflexionant sobre**:
 - què és més fàcil, amagar o trobar deixalles?
 - quantes deixalles que no formaven part del joc han trobat?
 - era agradable de recollir-les?
 - hi havia alguna diferència entre recollir les que estaven marcades i les que no formaven part del joc?
 - com han arribat els residus al bosc? Què o qui els hi ha portat?
 - què es podria fer per mantenir el bosc net? Hi ha algun sistema de neteja?
 - totes les deixalles són iguals? N'hi ha de tipus diferents?
 - què podem fer amb els residus? Podem aprofitar-ne algun, tornar a utilitzar-lo o fabricar alguna cosa nova amb ells?
 - quin residu els ha semblat més insòlit?
 - quin era el més perillós per als animals del bosc? I per a nosaltres?
 - si són deixalles de diferents tipus, hem de tractar-les de manera diferent un cop estiguin recollides?
- 8.** Presenteu els diferents tipus de contenidors indicant la funció de cada un. Posteriorment demaneu als participants que s'aixequin d'un a un i escullin alguns dels residus i els **portin al contenidor corresponent** segons la seva naturalesa.
- 9.** Un cop acabada l'activitat, **reflexioneu entre tots sobre la importància de les seves accions**, que valorin la millora que ha comportat per al bosc recollir les deixalles i la importància que té el reciclatge de cara a la reducció del volum d'escombraries i a l'estalvi de materials i energia.

Avaluació

Per estructurar exercicis d'avaluació suggerim que els participants:

- esmentin tres tipus de deixalles de les que es troben amb més freqüència en el bosc
- diguin quants tipus de contenidors per a reciclatge coneixen i els materials als quals es destinen
- expliquin què han de fer amb les restes quan van a berenar a fora.

Suggeriments

- Aquesta activitat també la podeu realitzar amb grups de més edat (fins a 12 anys), augmentant-ne la dificultat, utilitzant més objectes i redefinint les normes per amagar-los.
- Per als més petits pot ser recomanable que els mestres amaguin les deixalles prèviament, a fi d'evitar la possible mala interpretació del fet que els infants hagin de llençar deixalles al bosc.
- Si no es pot comptar amb la participació de dos educadors, podeu fer un recorregut pel camí tots junts. Repartiu un residu per a cada dos o tres participants i aneu fent parades a fi que cada grupet pugui amagar el seu objecte, mentre la resta de participants s'avança una mica per no veure on l'amaguen. A l'hora de buscar els residus cada grupet s'abstindrà, lògicament, de buscar aquell que ells mateixos han amagat.
- Si bé en el joc no hi són inclosos residus de vidre pel perill que comporten, és molt probable que en el bosc n'hi trobin: és recomanable, doncs, que prevegeu un cubell més per al reciclatge del vidre.

Extensions

- Dibuixar caretes de cartolina de diferents animals del bosc (esquirol, pit-roig, ratolí, teixó, senglar...) i fabricar «deixalles» de grans dimensions (amb cartró o pasta de paper). Els nens, amb les caretes posades, representaran els diferents animals que habiten al bosc. Amb una música de fons relaxant, relatar una història en la qual els animals es vagin trobant amb les deixalles i els hi vagin passant coses bones i dolentes. Els participants aniran representant la narració a mesura que vagi essent relatada.

Per a participants a partir de 6 anys

- Proposar que confeccionin una oferta, tan variada com sigui possible, de menús per a excursions i menjades a fora. Sota el lema «Suculent i sense sobres» han de recollir el màxim de propostes sobre com organitzar una menjada a fora generant el mínim de deixalles: usar estovalles i tovallons de roba, plats i vasos recuperables, recipients de tanca hermètica com ara carmanyoles, cantimplors, ampolles reomplibles, etc. Poden suggerir el menjar que els agradaria prendre en la propera excursió de l'escola i concretar com el podrien transportar de manera que no originés deixalles.